

чином ми інтегруємо хімію з інформатикою.

Тема «Природні джерела вуглеводнів» вивчається наприкінці 10-го класу. Поряд із тим, що це дуже цікава, актуальна та обширна тема, вона, порівняно з іншими темами, зовсім не важка. Тому дуже часто наздоганяти програму приходиться за рахунок саме цієї теми, залишаючи більшу її частину на самостійне вивчення. Ми вважаємо, що самостійне вивчення буде набагато ефективнішим, якщо реалізувати його через метод проектів. Ми запропонували учням ключове питання: «Чи варто шукати альтернативу чорному золоту?». Клас розбився на шість груп, які працювали над наступними питаннями:

1. Коли людина дізналася про нафту і як її використовувала?
2. Як переробляють нафту?
3. Що можна отримати із нафти?
4. Скільки нафти на планеті та зокрема в Україні?
5. Нафтохімія та оточуюче середовище! Чи можливе мирне співіснування?
6. Які є альтернативи нафтохімії?

Підготовча робота проводилася протягом двох тижнів під керівництвом вчителя хімії та інформатики. Урок-семінар «Нафта та нафтохімічна промисловість» проводився в рамках екологічного тижня, на попередньому уроці розглядалася тема «Природні джерела вуглеводнів. Кам'яне вугілля та продукти його коксування». До уроку учні підготували комп'ютерні презентації своїх тем, доповіді, тематичні газети та буклети. Програма та матеріальні можливості школи не передбачають проведення експерименту з цієї теми, але ми знайшли таку можливість. Група, що працювала над екологічними проблемами повинна була перевірити на практиці, яку площу поверхні води може покрити нафта вагою 0,5 грамів, і перерахувати результати дослідження на 5 тон, які вилилися в океан під час аварії танкера.

Наприкінці семінару була проведена невелика перевірна робота у формі хімічного диктанту, по результатах якого учні показали достатній рівень знань. Вони з цікавістю готувалися до навчання і отримували задоволення від своєї роботи.

Дослідницька діяльність учнів з використанням різноманітних засобів навчання, додаткової літератури, мультимедійних програм та ресурсів Internet – це, перш за все, можливість зацікавити учнів у вивченні хімії, сформувати бажання вчитися та отримувати нові знання. Самостійна дослідницька діяльність готує учнів до навчання у вищих навчальних закладах та взагалі до дорослого життя у сучасному суспільстві.

Література

1. Г. Драйден Дж. Вос Революция в обучении: Пер. с англ./ Г.Драйден Дж. Вос. – М.: ООО «ПАРВИНЭ». – 2003. – 672с.

ЗНАЧЕННЯ ВАРІАТИВНОГО КОМПОНЕНТА У ПІДГОТОВЦІ УЧНЯ ДО НАУКОВОЇ ТВОРЧОСТІ

Криворучко А.В. (Полтава)

Невід'ємною складовою чинних навчальних планів загальноосвітніх закладів, а також Базового навчального плану як компонента державного стандарту загальної середньої освіти є варіативна частина. Варіативна частина передбачає навчальні години для реалізації варіативного освітнього компонента, який формується кожною школою індивідуально, самостійно на основі врахування спрямованості пізнавальних інтересів, освітніх запитів, життєвих планів, індивідуальних особливостей її учнів та можливостей педагогічного колективу і слугує створенню реальних умов для повноцінного розвитку кожної особистості, орієнтуючи таким чином навчальний процес на особистість кожного школяра, що сприяє формуванню власного "обличчя"

кожної школи, робить акцент на її самобутності, виокремлює її з-поміж інших середніх навчальних закладів.

Варіативний освітній компонент є однією з найважливіших складових загальної середньої освіти. Мабуть не знайдеться сьогодні жодного теоретика чи практика, який заперечив би це, хіба що він матиме певну кон'юнктуру мету чи просто буде погано ознайомлений з реаліями сьогодення. Немає сумнівів і в тому, що варіативне навчання потрібне і в контексті підготовки учня до наукової творчості, до професійного самовизначення, оскільки воно сприяє підвищенню якості навчання, закріпленню його з життям.

Без підготовки сподіватися включити учнів в успішну багатоступінь науково-пошукову діяльність нереально. Цей успіх треба готувати шляхом підготовки школярів до самостійного засвоєння знань, інформації, що передбачає спрямування на набуття старшокласниками навичок самостійної науково-практичної, дослідницько-пошукової діяльності, розвитку їхніх інтелектуальних, психічних, творчих, моральних, фізичних, соціальних якостей, прагнення до саморозвитку та самоосвіти. Це основна мета профільного навчання в старшій школі. В зв'язку з цим розвиток інтересів і здібностей учнів повинно підкріплюватися розвитком свідомості і ростом особистої відповідальності за власний розвиток і самореалізацію. А це можливо лише тоді, коли варіативне навчання включатиме особистісні програми розвитку при особистісному виборі шляхів і засобів їх досягнення, при високій самостійності кожного школяра, так необхідної для його наукової творчості. Створюючи модель сучасного змісту освіти, треба визначити потреби дитини, надати можливість проявити ініціативу, допомогти зорієнтуватися у виборі змісту варіативного навчання, оскільки справжня цінність змісту освіти для особистості – це право і можливість вибору, альтернатива волевиявлення.

Формування системи варіативного навчання необхідно здійснювати при глибокому вивченні потреб і бажань учнів, забезпечувати інноваційним типом навчання, створювати умови, де б кожна дитина почувалася комфортно завдяки втіленню системи індивідуально-орієнтованого навчання, виховання й розвитку, яка будується на основі свободи вибору кожним учнем змісту освіти, рівня його засвоєння, форм навчання.; на основі даних, отриманих на цьому етапі, організовувати і проводити заняття з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, що передбачає орієнтацію на здатність людини до пошуку нових знань і творчості. Саме таке навчання, така система в освіті сприятиме інтелектуальному, культурному, духовному, соціальному розвитку особистості, що і сприятиме подальшій науковій творчості школяра.

Література

1. Кизенко В. Дидактичні функції варіативного освітнього компонента в старшій школі. // Біологія і хімія в школі.- 2003.-№1-С.10-13.
2. Мальований Ю., Кизенко В. Управлінсько-дидактичні засади формування і реалізації шкільного освітнього компонента. // Освіта і управління.- 1999.-Т.3-№3,- С. 131-136.
3. Регіональний і шкільний компонент змісту загальної середньої освіти: здобутки, проблеми, перспективи. Матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної конференції у м. Донецьку 13-14 листопада 1997 року.- Київ-Донецьк, 1997.- 220 с.

НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ БОТАНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН З ВИКОРИСТАННЯМ ВІДОМОСТЕЙ ПРО РІДКІСНІ РОСЛИНИ (НА ПРИКЛАДІ КОСАРИКІВ ТОНКИХ)

Левченко Ю.П., Орлова Л.Д. (Полтава)

Сучасний період розвитку вищої освіти в Україні підпорядкований ідеї